

Weet wat u zingt! Over lied 747 - Eens komt de grote zomer

Luuk Schuurman

Dat Luther sterke liederen kon schrijven - dat zullen weinig lezers van dit kerkblad ontkennen. En hoewel hij vooral bekend is geworden als de auteur van de liedteksten, is hij ook beroemd als componist van de melodieën van deze liederen. Er wordt dan ook nogal eens (met een licht trotse ondertoon) door lutheranen gepocht over het muzikale vakmanschap van Luther. Zijn melodieën liegen er tenslotte niet om.

Of Luther die melodieën allemaal zelf gecomponeerd heeft, is echter de vraag, zo is uit onderzoek gebleken. Het is namelijk niet uit te sluiten dat hij op dit gebied hulp kreeg van een bevriende cantor uit een plaatsje in de buurt van Wittenberg. We hebben het dan over de in die tijd belangrijke lutherse kerkmusicus Johann Walter (1496-1570) - niet te verwarren met de componist Johann Gottfried Walther, die twee eeuwen later leefde.

Een belangrijke verdienste van deze Johann Walter was het samenstellen van het allereerste lutherse gezangboek, een bundel die vlak na de reformatie al werd uitgegeven in Wittenberg. Walter werkte veel samen met Luther en werd op den duur zelfs zijn persoonlijke muzikale adviseur. Dat Walter niet alleen een goede musicus was, maar ook als dichter zijn vak verstond, blijkt uit het lied dat we hier bespreken.

Het was namelijk dezelfde Walter die verantwoordelijk was voor de oorspronkelijke tekst van dit lied: *'Herzlich tut mich erfreuen, die fröhlich Sommerzeit'*. In maar liefst 34 coupletten - die om praktische redenen gelukkig niet allemaal vertaald in het liedboek zijn terecht gekomen - dicht Walter over de zomertijd, die hij verbindt aan het theologische thema van de eindtijd.

Hoewel Walter zelf een melodie schreef voor dit lied, is die melodie nooit populair geworden. Het lied werd vanaf het eerste ontstaan gezongen op een al bestaande, wereldse melodie. Een zogenaamde contrafact dus: een nieuw lied op een bestaande melodie.

Hoewel de melodie dus niet van Walter zelf afkomstig is, is dit 'Walterlied' alsnog de moeite waard om gezongen te worden; daar zou Luther het vast mee eens geweest zijn. En als die twee, Walter en Luther, blijkbaar toch zoveel samen hebben opgetrokken, misschien blijkt dan in de toekomst nog wel eens - en nu fantaseer ik - dat Luther (uit dank voor alle hulp die hij had gekregen) Walter ook wel eens een handje geholpen heeft met zijn bezigheden.

Ik zie het zo voor me: Johann Walter, die vlak voordat hij afscheid neemt van zijn gastheer te Wittenberg nog even een stapeltje papieren uit zijn tas tovert. "Kijk Maarten, het was deze week zulk zomers weer dat ik dacht: wat die Maarten kan, dat kan ik ook. Hier heb je wat krabbels van me. Vierendertig coupletten maar liefst. Kun je er eens naar kijken? Dan hoor ik volgende week wel wat je er van vindt!"

Johann Walter (1496-1570)